

ZRCADLO

Máme starosti s body 4 a 5 Národního onkologického programu: 4) *Pojmenovat síť center komplexní diagnosticko-léčebné onkologické péče, akreditovaných ČOS na principu čtyř kompetencí: kvalifikace, vybavení, sebeevaluace a komunikace. Vytvořit Radu onkocenter České republiky jako nástroj pro koordinaci práce.*

5) *Prosazování ekvity čili pokrytí populace srovnatelnými onkologickými službami a přístupu k informacím o prevenci, diagnostice a léčbě onkologických onemocnění.*

Možná mají starosti i v jiných medicínských oborech. Jen je mnohde zatím nepopsali do jakéhosi programu. Starost by ovšem měli mít hlavně zřizovatelé, Ministerstvo zdravotnictví a krajské úřady. Zatím to netuší a nevědomost hříchu nečiní. Leckam sluníčko ještě nezasvítilo. Především však náleží starost zdravotním pojišťovnám, tedy distributorům zdravotní daně. Nakolik si starost a vykročení k trvalejší udržitelnému rozvoji připouštějí ukáže rok 2006 a nové smlouvy. Problém struktury a (i) relevance sítě zdravotní péče pro oněch stálých deset milionů klientů, coby praotec současného stavu blahorovné bezradnosti zůstává mnohými za to placenými nerozpoznán či z mysli vytěšňován. Klientů je už od habsburských dob stálých deset milionů. Jsou snad i zdravější, ale zase žijí poněkud déle. Jsou poněkud náročnější, což zvyšuje potřebu i spotřebu.

Vcelku by se umělo i zdůvodnit, že už to podle toho programu všechno jaksi trochu skoro máme. Jen nebyť těch čtyř kompetencí v bodě 4. Vlastně jen té jedné. Sebeevaluace. Kvalifikování jsme až hrůza, vybavování jsme pořád a spokojeni s tím stejně nikdy nebudeme, komunikujeme rádi a bez ustání. Jen co s tou sebeevaluací. Musíme promyslet, co s tím, abychom to pojali vstřícně, ale aby nás ta vstřícnost nedostala. Než to promyslíme, raději si zatím povídejme pohádky. Lépe po částech, protože promýšlet budeme raději dlouho, říkají si mnozí přátelé. Ať nám pohádky vydrží. Takže teď pohádka o zrcadle jako úvodní kapitola z Šípkové Růženky, která se zatím třeba sama nabodne a nadlouho usne.

Bylo nebylo. Či spíše bylo a je.

Pověz mi zrcadlo, kdo je na světě nejkrásnější. Jsem úžasná královna, myslím to upřímně, vládu světu kam až oko dohlédne. To je podle terénu a rajonizace zhruba dvacet až třicet kilometrů na každou stranu, v horách i více, v městské zástavbě naopak jen nějaký ten kilometr. Starám se o lid, dělám co můžu a dělám to krásně, protože jsem krásná. Tak co na to zrcadlo říkáš? Jasně, jsi nejkrásnější a děláš to dobře, opáčí zrcadlo už ze zvyku. Královna z vděčnosti zrcadlo vyleští věříc, že to tak bude pořád.

Zrcadlo visící na viditelném postu však vnímá jak se v něm zrcadlí měnící se svět kolem.

V komnatě královny se objevil počítač s internetem, rádio a televize už dávno, občas zaskočí na návštěvu cizozemec, občas leží na stole fotografie z královнинých cest. Zrcadlo, visící v nadhledu to zpracovává a syntetizuje. Je ostatně dlouho broušeným zrcadlem a nikoli přihlouplým okenním sklem, aby vše co na něj dopadne jen tak propouštělo. Je zvyklé reflektovat, ale královniny stereotypy už omrzely.

Takže zase jednou standardní otázka, pověz mi zrcadlo, kdo je na světě nejkrásnější. No, dosud to vypadalo tak, že ty královno, a dost jsi mi to vnucovala, ale mám podezření, že kus

dál za kopcem by jistá Šípková Růženka mohla být taky pěkná holka. Co to říkáš, zrcadlo, ty jsi se snad pominulo? No, já nevím, nechci jít do konfliktu, už proto, že jsem křehké strukturou i náturou. Ale vždyť se holky sejděte, hodte se do plavek, částečně ty rozdíly poznáte samy a ať se taky někdo referenční vyjádří a uvidíte, která je spíše miss. Odrážím jen, co na mě dopadá, a tudle na mě odkudsi dopadla slůvka benchmarking, ekvita a efektivita, a taky HTA, teda health technology assessment, jak tomu říká anglická šlechta. Já tomu moc nerozumím, jsem vybroušené ještě za Rusů, azbuky ubýlo, snažím se zorientovat, ale vím, že nemůžu odrážet, co není, jsem-li odpovědné zrcadlo. Aby mě pak nepoplivali, že jsem lhala.

Královna zamyšlena odešla, poprvé nemajíc důvod z vděčnosti zrcadlo přelestit. Raději by je nakopla, leč zachovala úroveň a léty nacvičenou laskavou tvář. Zkusí problém obejít. Co tak zrcadlo vyhodit, napadlo ji. Ale patří k tomu nejlepšímu, co doma má. Co ho tak jakoby náhodou rozbít? Jenže bude hluk, střepy, ostuda a zůstane viset ten rámeček, co zase někdo bude chtít zasklít. Co ho tak zamazat a pošpinit, aby neodráželo? Ale pozvete zahraniční šlechtu do komnaty se špinavým zrcadlem, které navíc léta chválila jak je moudré. Jasně je, že zrcadlo přišťe nevolit až se budou volit i zrcadla. Ale to ještě potrvá a my monarchisté jsme přece na volby nikdy moc nedali. Nejlépe bude zrcadlo natřít. A to na bílo. Konstruktivně a optimisticky. Takové nové netradiční umění, tvůrčí rozmar a třeba se chytí. Že nic nebude odrážet nevdání, rádi popíšeme, co by odrážet mělo a vždyť přece všichni vědí, kdo byl celá léta nejkrásnější. Proč to dokola opakovat. Co zrcadlo neodrazí, ukomunikujeme. Zůstaneme k zaslepenému zrcadlu přátelštěji, budeme si ho vážit a ukazovat o to více, že jsme ho natřeli na bílo, což nikdo nemá. Natřeme ho jen vápnem. Kdyby bylo potřeba v budoucnu něco zvlášť odpudivého odjinud objektivizovat, tak ho pro potřebnou reflexi kousíček umyjeme. Ano, to je nápad. Vždyť my monarchisté jsme vlastně demokraté a zrcadla neničíme, dokonce je natíráme na bílo. Za benchmarkingem vyjedeme spíše někým do zahraničí zatleskat mu v anonymitě auditoria. Lépe do exotických zemí, ať nejsme také jen bílí a při pobytu se opálíme. A ten počítač, internet, televize musejí z komnaty pryč. Jsou nepovznášející, zavádějící, nekulturní, vždyť je v nich i ta skandální obnažující pornografie.

Přizveme obchodníky cizozemce. Obdarovávají přece malými jiskřivými zrcátky, v nichž uvidíme jen to, co máme vskutku krásného, třeba uzel na kravatě. Řekneme si k nim ještě o reprodukční zařízení na baterky s nahrávkou: Ty královno, ty jsi vskutku na světě nejkrásnější. Byznysmeni to pochopí a zařídí. Zavedeme zase koncerty smyčcového kvarteta jen pro známé. Vždyť jsou to milí lidé a také si, inspirování i poděšení, svá vlastní zrcadla třeba nabílí. Budeme si vzájemně chodit na koncerty a odrážet realitu si budeme my sami namísto zrcadel. Ano, svět bude opět krásný.

Jen aby nám to dlouho vydrželo. Aby vydržely slábnoucí baterie a rebelové nezlobili. Baterie vyměnit, rebely polapit, popravit. Nerušíme si ty krásné večery s koncerty v sametových mollových tóninách a v prostředí hyporeflexních zrcadel natřených na bílo.

*Prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.,
vědecký sekretář České onkologické společnosti
Masarykův onkologický ústav v Brně*